

Еники Әмирхан (1909 -2000)

Әмирхан Еники – татар язучысы, журналист, тәржемәче.

Язучы татар матбугатында «Дус кеше», «Пожар» (1929), «Никуличева һәм аның иптәшләре» (1934), «Көзнең бер кичендә» (1939) исемле повесть һәм хикәяләре белән күренә башлый.

Аның «Бала» (1941), «Ана һәм кыз» (1942), «Бер генә сәгатькә» (1944), «Ялгыз каз» (1944), «Мәк чәчәге» (1944), «Кунакчыл дошман» (1945), «Тауларга карап» (1948), «Кем жырлады» (1956) кебек хикәяләре

хаклы төстә татар психологик прозасының матур үрнәкләре булып саналалар

Әмирхан Еникинең «Рәхмәт, иптәшләр!» (1951– 1952), «Саз чәчәге» (1955), «Йөрәк сере» (1957), «Рәшә» (1962), «Вөҗдан» (1968), «Без дә солдатлар идек» (1971), «Гөләндәм туташ хатирәсе» (1975) исемле повестьлары, «Ялгызлык» (1957), «Туган туфрак» (1959), «Матурлык» (1964), «Төнге тамчылар» (1964), «Коръән хафиз» (1964), «Әйтелмәгән васыять» (1965), «Курай» (1970), «Тынычлану» (1978) кебек хикәяләре билгеле.

Төп басма китаплары

Без дә солдатлар идек: ике повесть / Ә. Еники; ред. Р. Н. Даутов; тышл. рәс. Ю. Е. Ершов. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1973. – 216 б.

Гөләндәм туташ хатирәсе: кечкенә роман / Ә. Еники; ред. Т. Нурмөхәммәтов; рәс. Л. Насыров. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1977. – 184 б.

Җиз кыңгырау: хикәяләр / Ә. Еники; мөх-ре Б. Рәхимова; рәс. В. Фомин. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1995. – 224 б.

Сайланма әсәрләр / Ә. Еники; ред. Т. М. Нурмөхәметов; рәс. М. В. Виноградова. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1958. – 468 б.

Кичке шәфәкь: повестьлар / Ә. Еники; ред. Я. М. Халитов; рәс. В. В. Фомин. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1989. – 384 б.: портр.

Егет кунакка кайтты: хикәяләр / Ә. Еники; жав. ред. С. Ибраһимова; рәс. М. Виноградова. – Казан: Таткнигоиздат, 1953. – 132 б.

Кояш баер алдыннан: публицистик мәкаләләр / Ә. Еники; ред. Х. Әюпов. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1996. – 192 б.

Кояшлы иртә: хикәяләр / Ә. Еники; жав. ред. Г. Гобәй. – Казан: Татгосиздат, 1950. – 72 б.

Матурлык: хикәяләр, повестьлар / Ә. Еники; [төз. һәм кереш сүз авт. Ә. Мотыйгуллина]. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 2019. – 476, [3] б.

Соңгы китап: истәлекләр. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1987. – 504 б.

Хикәяләр / Ә. Еники; ред. Х. Хәйри; тышл. рәс. М. Виноградова. – Казан: Татгосиздат, 1947. – 128 б.

Хәтердәге төеннәр: мәкаләләр, очерклар һәм истәлекләр / Ә. Еники; [ред. Я. М. Халитов ; тышл. рәс. И. И. Рахимов]. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1983. – 223 б.

Ялгыз каз: хикәя / Ә. Еники; ред. К. Миңлебаев; рәс. Р. А. Сабитова. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1958. – 16 б.: рәс., 2 б. рәс.

Әйтелмәгән васыять: повестьлар, хикәяләр / Ә. Еники; [проект житәкчесе, төз., мөх-ре Л. Шәех ; рәс. Р. Х. Хәсәншин]. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 2014. – 429, [2] б.

Өч повесть / Ә. Еники; ред. Ф. Г. Гайнанова; рәс. И. К. Әхмәдиев. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1965. – 376 б.

Библиография

Галиева, Р. «Безнең эшнә башка кеше эшләмәс» / Р. Галиева // Шәһри Казан. – 2020. – №17 (18 февраль). – 4 б.

Казанның Чехов урамындагы 53 нче йортка язучы Әмирхан Еникигә истәлекле такта куелу тантанасы турында.

Галимуллин, Ф. Әмирхан Еники: морза, шәхес, әдип. / Ф. Галимуллин // Мәдәни жомга. – 2014. – №22 (6 июнь).

Язучы Ә.Еникигә багышланган китап чыгарылуы турында. Китап авторы – Л. Хәמידуллин.

Гыйззәтуллина, Г. Әмирхан Еникинең «Матурлык» хикәясенә анализ / Г. Гыйззәтуллина // Мәгариф=Просвещение. – 2018. – №11. – 90-92 б.

Язучы иҗатын өйрәнү.

Гыймадова, Г. Әмирхан Еникинең тууына 110 ел: «Телне эшләтә белергә кирәк» / Г. Гыймадова // Ватаным Татарстан. – 2019. – №22 (15 февраль). – 18 б.

Язучының туган көннә багышланган кичә узуы турында.

Еники, Ә. Жидегәнчелек / Ә. Еники; [беседовал] Р. Батулла // Мәдәни жомга. – 2020. – №5 (7 февраль). – 8 б.

Язучы Рабит Батулланың язучы Әмирхан Еники белән әңгәмәсе.

Имамов, В. Башкортостанга сәяхәт / Вахит Имамов // Мәйдан Чаллы. – 2013. – № 9. – Б. 3 – 10.

Күренекле язучы Әмирхан Еникинең туып-үскән якларында. Ул Каргалы авылында туган, ике яшь тулганда аның әтисе гаиләсен алып Дәүләкән авылына күчә.

Карташова-Еникеева, Ф. Халык күтәргән әдип онытыла алмый / Ф.Карташова – Еникеева // Мәдәни жомга. – 2019. – №8 (1 март). – 19 б.

Язучы Әмирхан Еникинең кызы белән әңгәмә.

Лерон, Л. Әмирхан Еникиле заман / Л.Лерон // Мәйдан Чаллы. – 2019. – №3. – 123 – 127 б.

Язучы Әмирхан Еникинең тууына 110 ел тулуга багышланган язма.

Лерон, Л. Әмирхан Еникинең Коръән китабы / Л.Лерон // Идел. – 2017. – №12. – 12 – 15 б.

Язучы турында.

Миңнуллин, Р. Еники юбилее / Р. Миңнуллин // Татарстан яшьләре. – 2018. – №5 (2 августа). – 8 – 9 б.

Язучы Әмирхан Еники турында истәлек.

Мотыйгуллина, Ә. Әдип ижатында милли идеянең бирелеше / Ә.Мотыйгуллина // Казан утлары. – 2019. – №3. – 176 – 181 б.

Язучы Әмирхан Еники ижаты турында.

Тюменева, Р. Резидә Тюменева: «Минтимер Шәймиевнең Әмирхан Еникигә карата хөрмәтен эти вафатыннан соң да тойдык» / Р.Тюменева; [беседовал] Р.Сафиуллина // Идел. – 2019. – №3. – 8 – 11 б.

Язучы Әмирхан Еникинең кызы белән әңгәмә.

Умнова, Л. Мәк чәчәге – мәңгелек хәтер билгесе: 22 июнь – Хәтер һәм кайгы көне / Л. Умнова // Мәгариф=Просвещение. – 2015. – №6. – 41-43 б.

б нчы сыйныфта язучы Ә.Еникинең «Мәк чәчәге» әсәрен өйрәнү дәресе.

Янсуар, Л. Әдәбиятның соңгы морзасы / Л.Янсуар // Татарстан. – 2019. – №3. – 68 -73 б.

Язучы Әмирхан Еники турында.

Еники Амирхан (1909 -2000)

Амирхан Еники – татарский писатель, журналист и переводчик.

Знаменитые произведения: повести «Саз чәчәге» («Болотный цветок», 1955), «Рәшә» («Марев», 1962), «Вөждан» («Совесть», 1968); «Гөләндәм туташ хатирәсе» («Воспоминания Гуляндам туташ», 1975), автобиографическая повесть «Соңгы китап» («Последняя книга», 1981—82).

Несколько рассказов А. Еники, написанные в годы войны «Бала» («Дитя», 1941), «Ана һәм кыз» («Мать и дочь», 1942), «Бер генә сәгатькә» («На часок», 1944), «Ялгыз каз» («Одинокий гусь», 1944), «Мәк чәчәге» («Маков цвет», 1944)), изданные в журнале «Совет әдәбияты», вызвали интерес читателей.

1950 году опубликован первый сборник рассказов «Солнечное утро», в 1953 году – сборник «Парень прибыл на побывку». Наиболее известные произведения «Тауларга карап» («Глядя на горы»), «Саз чәчәге» («Болотный цветок»), «Рәшә» («Марев»).

Эти книги Вы можете взять в нашей Республиканской детской библиотеке

Без дэ солдатлар идек: ике повесть / Ә. Еники; ред. Р. Н. Даутов; тышл. рәс. Ю. Е. Ершов. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1973. – 216 б.

Гөлэндәм туташ хатирәсе: кечкенә роман / Ә. Еники; ред. Т. Нурмөхәммәтов; рәс. Л. Насыйров. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1977. – 184 б.

Җиз кыңгырау: хикәяләр / Ә. Еники; мөх-ре Б. Рәхимова; рәс. В. Фомин. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1995. – 224 б.

Сайланма әсәрләр / Ә. Еники; ред. Т. М. Нурмөхәметов; рәс. М. В. Виноградова. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1958. – 468 б.

Кичке шәфәкь: повестьлар / Ә. Еники; ред. Я. М. Халитов; рәс. В. В. Фомин. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1989. – 384 б.: портр.